

บทที่ 7

สรุปผลการวิเคราะห์ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิเคราะห์

ในการศึกษา “วิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการเล่าเรื่องรายการโทรทัศน์แบบเดือนกัษรายการเฉียด” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหารายการโทรทัศน์เฉียด ในแง่การทำหน้าที่ของสื่อมวลชน เพื่อวิเคราะห์วิธีการเล่าเรื่องในรูปแบบรายการโทรทัศน์เฉียด และเพื่อสำรวจและประมวลผลกระทบทั้งในด้านบวกและลบของรายการ

โดยกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาคือ เนื้อหารายการเฉียดที่ออกอากาศในช่วงปี พ.ศ. 2538 รวม 44 ตอน โดยศึกษาจากวิดีโอเทป สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจผลกระทบนั้น ประกอบด้วยผู้ชมรายการเฉียด ทั้งชายและหญิง เจ้าหน้าที่สำรวจ ซึ่งผลการวิเคราะห์เนื้อหา สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

การวิเคราะห์เนื้อหารายการโทรทัศน์เฉียด

จากการนำเสนอเนื้อหาในช่วงปี 2538 พบว่า สามารถจัดประเภทของเนื้อหารายการได้ดังนี้คือ

อันดับ 1 กัษอุบัติเหตุ	15 ตอน
อันดับ 2 กัษชิงทรัพย์	8 ตอน
อันดับ 3 กัษทางเพศ	6 ตอน
อันดับ 4 กัษทำร้ายร่างกาย	4 ตอน
อันดับ 5 กัษอื่นๆ	11 ตอน

สำหรับกัษอื่นๆ ซึ่งมีถึง 11 ตอนนั้นประกอบด้วยกัษหลากหลายประเภท เช่น โรคกัษไข้เจ็บ สัตว์ทำร้าย ปัญหาการฆ่าตัวตายอย่างละไม่กี่ตอนซึ่งจำนวนน้อยเกินกว่าจะจัดเป็นกลุ่มเพื่อวิเคราะห์

และเมื่อพิจารณาในแง่ของช่วงเวลาที่น่าเสนอนับแต่ออกอากาศรายการ คือในเดือนมกราคม พบว่าในช่วงเริ่มต้น กัษที่ถูกนำเสนอกลับเป็นกัษอื่นๆ ในขณะที่กัษอุบัติเหตุกลับถูกนำเสนอในช่วงเกือบกลางปี ซึ่งหากพิจารณาถึงการคัดเลือกประเด็นเนื้อหา จะเห็นว่า ทางรายการโทรทัศน์เฉียดได้ให้ความสำคัญต่อกัษซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของสังคม คือ กัษอุบัติเหตุ กัษชิงทรัพย์ กัษทางเพศ กัษทำร้ายร่างกาย โดยเฉพาะกัษอุบัติเหตุซึ่งเป็นสาเหตุในการเสียชีวิตของคนไทยในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก

เมื่อมองดูแล้วแสดงให้เห็นว่า ราชการโทรทัศน์เฉียดได้พยายามทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในการเตือนภัยประชาชน โดยการหยิบยกคัดเลือกประเด็นปัญหาที่เป็นภัยสำคัญของมนุษย์มานำเสนอ เพื่อให้ผู้รับสารหรือคนดูรายการตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับอุบัติเหตุ แต่การเริ่มต้นรายการด้วยกลับไม่ใช่ภัยทั้ง 4 ประเภท นอกจากนี้การนำเสนอภัยในลักษณะที่กระจัดกระจายไม่ได้จัดเป็นกลุ่มที่ชัดเจนเช่นนี้ทำให้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ภาพที่ปรากฏออกมาในลักษณะที่สะท้อนภาพภัยสำคัญของสังคมอาจจะเกิดขึ้นเนื่องจากว่าภัยต่างๆ ไม่ว่าจะอุบัติเหตุ ชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ภัยทางเพศ เป็นภัยที่มีอยู่มากในสังคม ซึ่งย่อมมีผลต่อการคัดเลือกหรือค้นหาข้อมูลที่มีโอกาสจะได้ข้อมูลที่เกี่ยวกับภัยประเภทดังกล่าวมากกว่าภัยอื่นๆ

แต่ไม่ว่าจะเป็นโดยเจตนาของผู้จัดหรือไม่ก็ตาม แต่หากพิจารณาถึงภาพรวมจากเนื้อหาในประเภทต่างๆ ดังที่รายการได้นำเสนอ ย่อมเป็นการสะท้อนภาพของภัยต่างๆ อันเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมให้คนดูได้รับรู้ สำหรับในแง่ของรายละเอียดของเนื้อหาที่นำเสนอเพื่อการเตือนภัย ในแง่การนำเสนอสาเหตุ การป้องกัน บริหารจัดการเมื่อต้องประสบภัย ผลที่เกิดขึ้น ตลอดจนวิธีการคนร้าย สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

1. การนำเสนอสาเหตุของเหตุการณ์

พบว่าสาเหตุของเหตุการณ์ประเภทต่างๆ มีการนำเสนอสาเหตุของเหตุการณ์ ดังนี้คือ

1.1 เกิดจากความประมาท

ความประมาทเป็นสาเหตุของภัยแทบทุกชนิด ยกเว้นภัยทำร้ายร่างกาย โดยการนำเสนอจะเน้นไปที่ความประมาทของแกร็บเชิญหรือผู้ประสบภัยเป็นสำคัญ ทั้งนี้ทางรายการได้พยายามชี้ให้เห็นว่าสาเหตุที่เกิดจากความประมาทเป็นสิ่งที่สามารถป้องกันและหลีกเลี่ยงได้ อย่างไรก็ตามการนำเสนอสาเหตุเช่นนี้สำหรับภัยบางประเภท เช่นภัยทางเพศ ภัยชิงทรัพย์ ซึ่งเป็นภัยอาชญากรรมที่มีคนร้ายเข้าเกี่ยวข้องพบว่า เป็นมุมมองที่ตรงข้ามกับทัศนะของทางสังคมวิทยาและมนุษย์วิทยา ที่มุ่งเน้นสาเหตุของอาชญากรรม คือการชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย หรือภัยทางเพศ ไปที่ตัวผู้ที่เป็นอาชญากรหรือคนร้าย โดยจะเห็นได้จากทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายถึงสาเหตุคือ ทฤษฎีที่ว่าด้วยอาชญากรที่ถือลักษณะของบุคคลเป็นสาเหตุ ซึ่งกล่าวถึงความบกพร่องของชีวภาพและทางจิตของบุคคลผู้ที่เป็นอาชญากร ทฤษฎีที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว และทฤษฎีว่าด้วยกลุ่มสังคมและปัจจัยทางวัฒนธรรม จะเห็นว่าสาเหตุที่นำเสนอทั้งหมดจะมุ่งเน้นปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลกลายเป็นอาชญากรอันนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมในที่สุด" ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การนำเสนอสาเหตุในเรื่องความประมาท จะเหมาะสมกับเฉพาะเหตุการณ์ซึ่งสามารถหลีกเลี่ยงได้ดังเช่น ภัยอุบัติเหตุ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดจากตัวผู้ประสบภัยเองเป็นผู้ก่อให้เกิดเหตุการณ์เอง ส่วนภัยอาชญากรรมนั้น สาเหตุที่แท้จริงคือ ตัวผู้กระทำความผิดซึ่งมี

เจตนาจะหาโอกาสกระทำผิดอยู่แล้ว ซึ่งการประมาทอาจเป็นเพียงสาเหตุส่วนหนึ่งที่เปิดโอกาสให้คนร้ายเหล่านั้นกระทำผิดได้ มิใช่สาเหตุที่แท้จริง และการนำเสนอสาเหตุที่ไม่ตรงประเด็นปัญหาเช่นนี้ย่อมมีผลต่อการนำเสนอวิธีการป้องกันและแก้ไขที่ถูกต้อง

1.2 เวิร์กหรือความเชื่อลึกลับ

การนำเสนอสาเหตุที่เกิดจากการทำบาปในอดีต หรือการลบล้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือการเชื่อในการเชื่อในชะตาชีวิต จะพบสอดคล้องอยู่ในลักษณะต่างๆ แทบทุกประเภทยกเว้นภัยทำร้ายร่างกาย สำหรับเรื่องเวิร์กหรือแม้แต่ความเชื่อลึกลับ ผู้วิจัยเห็นว่าถึงแม้จะเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหาข้อพิสูจน์ได้ แต่ทั้งสองสิ่งหากพิจารณาแล้ว ก็คือสาเหตุที่เกิดจากตัวผู้ประสบภัยเพราะการทำบาป ตัวแค้นรับเชิญ จึงต้องประสบกับภัยเฉียดตาย หรือเพราะลบล้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทางราชการยังคงมองสาเหตุของภัยทั้งหลายว่าเกิดจากตัวบุคคลผู้ประสบภัยเป็นสาเหตุสำคัญ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมองว่าการนำเสนอสาเหตุเช่นนี้อาจทำให้ลดเรื่องความรู้สึกเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งมีผลต่อการนำเสนอเนื้อหารายการที่เป็นการวิเคราะห์หาสาเหตุที่นำไปสู่การป้องกันในที่สุด และยังส่งผลการวิเคราะห์หาวิธีป้องกันที่ชัดเจนอีกด้วย ซึ่งการนำเสนอเช่นนี้รวมถึงเรื่องบาปบุญ เวิร์ก ผู้วิจัยเห็นว่า อาจทำให้คนคิดหาเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นผลของกรรม เป็นเรื่องของปาฏิหาริย์ เพราะฉะนั้นไม่ต้องทำอะไร อะไรมันจะเกิดก็ให้มันเกิด เป็นเรื่องที่ไม่สามารถห้ามหรือแก้ไขได้ ซึ่งขัดต่อการนำเสนอสาเหตุและการป้องกันที่ต้องอาศัยหลักการของการใช้เหตุและผลในการวิเคราะห์และรับรู้ของคนดู

1.3 สภาพสังคมหรือปัจจัยภายนอกตัวแค้นรับเชิญ

จะพบในลักษณะอาชญากรรมควบคู่ไปกับการนำเสนอสาเหตุความประมาทของผู้ประสบภัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รายการโทรทัศน์เชิงคดียังคงพยายามนำเสนอประเด็นปัญหาในระดับสังคม อย่างไรก็ตามการนำเสนอพบว่า เป็นเพียงระดับกว้างๆ เพียงผิวเผินที่ไม่ได้ชี้ชัดถึงต้นตอของสาเหตุ เช่นการนำเสนอเพียงแค่ว่าเป็นเพราะสภาพสังคมที่มีคนไม่ดีปะปนอยู่ ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่ทำให้การทำหน้าที่เตือนภัยสังคม ทำได้เพียงในระดับบุคคล แต่มิได้ขยายผลถึงระดับสังคมในวงกว้าง นอกจากนี้เมื่อมองไปถึงการนำเสนอวิธีการป้องกันซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดต่อไปนั้น จะพบว่าแทบจะมิได้มีการเสนอแนะวิธีป้องกันที่สอดคล้องกับสาเหตุในข้อนี้แต่อย่างใด

2. การนำเสนอวิธีการป้องกัน

พบว่าวิธีการป้องกันภัยต่างๆ ที่ถูกนำเสนอในรายการนั้น ถึงแม้ในช่วงของการนำเสนอสาเหตุจะเป็นเรื่องของสภาพสังคม เศรษฐกิจแต่ในวิธีการป้องกัน ทางรายการกลับเสนอแนะวิธีการป้องกันใน

ระดับบุคคล นอกจากนี้ วิธีการที่ถูกลำเสนอส่วนใหญ่จะเป็นเพียงข้อคิดเพื่อเตือนสติมากกว่าการให้ความรู้ทักษะเพื่อนำไปปฏิบัติ ข้อเสนอแนะวิธีการที่ถูกลำเสนอมีดังนี้คือ

2.1 ข้อคิดเพื่อเตือนสติ

เนื่องจากสาเหตุส่วนใหญ่ของภัยต่างๆ คือ ความประมาท ดังนั้นข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันที่ถูกลำเสนอจะเน้นในเรื่องของความไม่ประมาท และระมัดระวังให้มากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยมองว่า การนำเสนอเช่นนี้อาจสามารถใช้ได้ในบางเหตุการณ์ เช่น ภัยอุบัติเหตุ ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่คือความประมาทของผู้ประสบเหตุ สำหรับภัยอาชญากรรมนั้นสามารถป้องกันได้เพียงการระมัดระวังไม่เปิดโอกาสให้คนร้าย ซึ่งหากพิจารณาถึงวิธีการของคนร้ายดังที่รายการนำเสนอ จะพบความขัดแย้งคือ คนร้ายส่วนใหญ่จะใช้วิธีการแฝงตัวในรูปแบบต่างๆ เพื่อหาโอกาสกระทำผิด ซึ่งนับเป็นเรื่องยากในการระมัดระวังอย่างยิ่ง

2.2 ความรู้ทักษะ

สำหรับภัยบางเหตุการณ์พบว่า ทางรายการได้มีการนำเสนอความรู้เพื่อการป้องกันโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น เรื่องอันตรายจากไฟฟ้าหรือการดูแลสุขภาพโดยแพทย์ และยังได้พยายามนำเสนอวิธีการลดอันตรายของภัยอุบัติเหตุ โดยเน้นถึงความสำคัญของการใช้อุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยต่างๆ อย่างไรก็ตาม การนำเสนอในลักษณะเช่นนี้นับเป็นส่วนน้อยของการนำเสนอ และบางครั้งการนำเสนอวิธีการป้องกันค่อนข้างขัดกับความเป็นจริงในเชิงปฏิบัติ เช่นการป้องกันภัยข่มขืนด้วยการอย่ากลับบ้านดึก ซึ่งการดำเนินชีวิตปัจจุบันบางครั้งก็ยากที่จะหลีกเลี่ยง นอกจากนี้ยังพบว่า ในเนื้อหาบางประเภท เช่นภัยทำร้ายร่างกาย ทางรายการได้นำเสนอว่าเป็นเรื่องที่ยากแก่การป้องกัน และมีได้มีการนำเสนอวิธีการแต่อย่างใด จากการนำเสนอวิธีการป้องกันในรายการที่เน้นในลักษณะการเตือนสติมากกว่าการให้ความรู้หรือวิธีปฏิบัติที่แน่ชัดนี้ ผู้วิจัยมองว่า สาเหตุเกิดจากประการหนึ่งคือ เนื่องจากในช่วงของการนำเสนอสาเหตุของรายการเป็นในลักษณะเพียงผิวเผิน โดยมิได้ชี้ชัดไปถึงต้นตอที่แท้จริง โดยเฉพาะในภัยประเภทอาชญากรรม ดังนั้นการนำเสนอวิธีการป้องกันจึงทำได้เพียงในระดับผิวเผินเช่นกัน ซึ่งจากการนำเสนอวิธีการป้องกันเช่นนี้มีลักษณะเป็นการย้ำเตือนสติมากกว่าการให้ความรู้เพื่อนำไปปฏิบัติ

3. การนำเสนอวิธีการจัดการกับเหตุการณ์

การจัดการกับเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นภัยประเภทใด ทางรายการได้นำเสนอวิธีการใน 2 รูปแบบคือ

3.1 เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์

ซึ่งหมายถึงทันทีที่ประสบกับเหตุการณ์ เช่นอุบัติเหตุ หรือคนร้าย พบว่า สตินับเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยควบคุมสถานการณ์ และทำให้แขกรับเชิญสามารถรอดพ้นจากเหตุการณ์มาได้

3.2 เมื่อได้รับบาดเจ็บ

ทักษะและความรู้ในการจัดการกับเหตุการณ์เฉพาะหน้าในการลดอันตรายของเหตุการณ์นับเป็นสิ่งสำคัญ บางครั้งอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ทำให้แขกรับเชิญได้รับบาดเจ็บในทันที หรือถูกคนร้ายทำร้ายร่างกาย ในลักษณะเช่นนี้พบวิธีการจัดการใน 3 ลักษณะคือ หากเป็นกรณีถูกคนร้ายทำร้ายได้รับบาดเจ็บทางรายการ ได้เน้นถึงวิธีการที่แขกรับเชิญใช้ได้ผลคือ *การแก่งัดตาย* หากเป็นกรณีของการได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุหรือแม้กระทั่งบาดเจ็บจากการถูกทำร้ายจากคนร้าย *กำลังใจ* นับเป็นสิ่งสำคัญในการรอดพ้นต่อผู้ก่ออาชญากรรมทางร่างกาย ซึ่งกำลังใจในที่นี้รวมถึงการพึ่งพาบนานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือแม้กระทั่งการคิดถึงบุคคลที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เช่น พ่อแม่ ลูก นอกจากนี้ทางรายการยังได้ให้ความรู้ในเรื่องของการปฐมพยาบาลเบื้องต้น แต่ก็มีได้นำเสนอในทุกตอน นำหนักของการนำเสนอประโยชน์จริงจึงลดน้อยลง สำหรับวิธีการจัดการ โดยเฉพาะการแก่งัดตาย และกำลังใจ นับมีความน่าสนใจและเป็นจุดเด่นของรายการตรงที่เรื่องราวที่นำเสนอในรายการเพียงจะเป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของผู้เป็นเหยื่อที่รอดพ้นมาได้ รายละเอียดตรงนี้จะค่อนข้างจะชัดเจนและเป็นประโยชน์กับคนดู

4. การนำเสนอผลที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์

การนำเสนอผลที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์จะเป็นในลักษณะของการนำเสนอเพื่อเป็นตัวช่วยให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นหากไม่ระมัดระวังและป้องกันภัยไว้ก่อน โดยพิธีกรจะพยายามชี้ให้เห็นว่าแขกรับเชิญที่มาออกรายการแม้จะรอดพ้นจากภัยต่างๆ มาได้แต่ก็ได้รับผลกระทบซึ่งมีทั้งผลที่เกิดทางร่างกาย เช่น พิกัด เสียโฉม และผลทางด้านจิตใจ ซึ่งมักเป็นการเสียขวัญ หรือผลกระทบจากอาการบาดเจ็บทางร่างกายดังกล่าว โดยลักษณะการนำเสนอจะตอกย้ำและเตือนคนดูและยังเน้นในความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของแขกรับเชิญในทางที่ระมัดระวังมากขึ้นและเป็นไปตามข้อเสนอแนะของพิธีกร เพื่อแสดงให้เห็นถึงตัวอย่างที่ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการชี้ให้เห็นผลของความแตกต่างในการใช้และไม่ใช้อุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย เช่น เข็มขัดนิรภัย หมวกกันน็อก

5. การนำเสนอวิธีการของคนร้าย

จะพบเฉพาะในภัยชิงทรัพย์และภัยทางเพศ ซึ่งพบว่าวิธีการของคนร้ายมี 2 รูปแบบคือ

5.1 การลงมือกระทำในสถานที่เปลี่ยว หรือยามดึก

พบทั้งในกัชข่มขืน และกัชชิงทรัพย์

5.2 การใช้กลอุบายหรือการแฝงตัวในอาชีพและบทบาทต่างๆ

วิธีการนี้เป็นวิธีการที่พบในรายการมากที่สุด ซึ่งพบว่าการนำเสนอเช่นนี้ย่อมขัดแย้งกับการนำเสนอวิธีการป้องกันที่เน้นให้บุคคลระมัดระวังอย่าประมาท อย่าไว้ใจคน ในขณะที่คนร้ายมักแอบแฝงมาในรูปแบบต่างๆ ที่เรามักคาดไม่ถึงหรือไม่อาจรู้ได้ นอกจากนี้ ยังพบว่ารูปแบบของวิธีการคนร้ายที่นำมาเสนอยังมีข้อจำกัดต่อการนำมาสรุปเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุหรือวิธีป้องกันกัษที่ถูกต้องเนื่องจากเรื่องราวที่นำเสนอผู้วิจัยพบว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมโดยเฉพาะกัชข่มขืนซึ่งในความเป็นจริงของเรื่องราวที่เกิดขึ้นมีรายละเอียดที่ซับซ้อนมากกว่าที่นำเสนอในรายการ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่พบว่าคนร้ายมักจะเป็นคนใกล้ชิดมากกว่าคนแปลกหน้า โดยเหตุการณ์สามารถเกิดขึ้นได้แม้กระทั่งในบ้านซึ่งเป็นที่ที่น่าจะปลอดภัยที่สุด ดังนั้นการนำเสนอในรายการเฉียดจึงเป็นเพียงแง่มุมเดียวของกัษที่เกิดขึ้นในสังคมซึ่งบางครั้งการนำมาหาข้อสรุปของสาเหตุและการป้องกันที่ถูกต้องย่อมไม่สามารถครอบคลุมการป้องกันและแก้ไขได้ทั้งหมด ดังเช่นที่ในรายการได้แนะนำให้ผู้หญิงอย่ากลับบ้านดึก นอกจากนี้ การนำเสนอวิธีการของคนร้ายในรายการยังมีข้อจำกัดในเรื่องการให้รายละเอียดที่ชัดเจนและถูกต้องในแง่มุมของการปฏิบัติการ วางแผนของคนร้าย เพราะการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของผู้ประสบภัย หรือผู้ที่เป็นเหยื่อย่อมมีข้อจำกัดในการให้รายละเอียดในเรื่องนี้

จากการนำเสนอรายละเอียดของเนื้อหาที่ประเภทต่างๆ จะเห็นว่า รายการโทรทัศน์เฉียด ได้ให้ความสำคัญกับการป้องกัน แก้ไขกัชต่างๆ ที่ในระดับบุคคลมากกว่าการหีบยกให้เป็นหน้าที่ของสังคม โดยทางรายการพยายามชี้ให้เห็นว่า สาเหตุของเหตุการณ์ส่วนใหญ่เกิดจากตัวบุคคลผู้ประสบภัยเองเป็นต้นเหตุ ดังนั้นการป้องกันจึงต้องเริ่มต้นที่ตัวบุคคลก่อน ซึ่งในการนำเสนอเช่นนี้เป็นมุมมองที่อาจจะขัดแย้งกับมุมมองของนักสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา ในเรื่องกัษที่เกี่ยวกับอาชญากรรม ที่มองปัญหาเหล่านี้ในระดับที่เกิดผลกระทบต่อสังคม การแก้ปัญหาก็ให้ความสำคัญไปที่การแก้ปัญหาในระดับสังคม ซึ่งต้องอาศัยทั้งรัฐและสถาบันทางสังคมอื่นๆ อย่างไรก็ดี การนำเสนอวิธีการป้องกันเช่นนี้จะเห็นว่าเป็นในลักษณะการเตือนสติ มากกว่าการเน้นในเรื่องของการให้ความรู้ในเชิงปฏิบัติเท่าที่ควร ทั้งนี้ส่วนหนึ่งย่อมเกิดจากข้อจำกัดในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุในภาพกว้างๆ ที่ไม่ได้ลงลึก หรือชี้ชัดถึงต้นตอที่แท้จริง การมองปัญหาของรายการเฉียด จึงจำกัดอยู่แค่ที่ระดับบุคคล โดยมิได้ขยายผลถึงในระดับสังคม วิธีการป้องกันปัญหาจึงไม่สามารถนำเสนอให้ชัดเจนเท่าที่ควร นอกจากนี้การนำเสนอการป้องกันให้เป็นหน้าที่ของระดับบุคคลย่อมไม่ต้องไปกระทบกับสถาบันอื่นๆ ซึ่งทำได้ง่ายกว่า

การวิเคราะห์การเล่าเรื่องรายการโทรทัศน์เถื่อน

องค์ประกอบสำคัญในการเล่าเรื่องรายการโทรทัศน์เถื่อน สามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วนคือ ผู้ร่วมรายการ (Participants) เวลา (Time) และการกำหนดช่วงเวลา (Schedule)

1. ผู้ร่วมรายการ (Participants)

ในการเล่าเรื่องของรายการโทรทัศน์เถื่อน พบว่า เนื้อหาได้ถูกนำเสนอผ่านตัวผู้เล่า (Narrator) ไปยังผู้ฟังการเล่า (Narratee) โดยมีลักษณะดังนี้คือ

1.1 เนื้อหาในส่วนที่เป็นเรื่องราวเหตุการณ์ของภักที่นำเสนอ

แขกรับเชิญจะทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่องราว โดยมีพิธีกรเป็นผู้ฟังการเล่า ซึ่งลักษณะของการเล่าเรื่องที่ปรากฏจะเป็นเสมือนว่า ทั้งสองคนกำลังสนทนากันโดยมีคนดูทางบ้านอยู่นอกวงสนทนาโดยไม่ได้มีส่วนร่วมในการสนทนา แต่จะรู้สึกเหมือนว่าอยู่ในบรรยากาศการสนทนาด้วย

1.2 เนื้อหาในช่วงเปิดรายการ การสอดแทรกข้อมูลระหว่างเนื้อหา และการสรุปข้อคิดของรายการ

พบว่าพิธีกรซึ่งเป็นผู้ฟังการเล่าจะรับหน้าที่เป็นผู้เล่าเนื้อหาในช่วงดังกล่าว ซึ่งจะเป็นเนื้อหาที่บอกถึงสาระสำคัญของรายการในแง่วัตถุประสงค์ว่ามุ่งนำเสนออะไรให้แก่ผู้ชม รวมถึงการให้ข้อมูลเพิ่มเติมและข้อคิดของเนื้อหาในแต่ละช่วงสอดแทรกระหว่างการเล่าเรื่องของแขกรับเชิญ รวมทั้งในช่วงการดำเนินรายการก่อนและหลังการพักโฆษณา และในช่วงของการสรุปข้อคิดในตอนจบ โดยในลักษณะการนำเสนอเนื้อหาเช่นนี้ พิธีกรจะพูดคุยกับคนดูทางบ้านแทนการสนทนากับแขกรับเชิญ แต่แขกรับเชิญก็ยังมึบทบาทในแง่การช่วยยืนยันในสิ่งที่พิธีกรได้นำเสนอให้แก่คนดู จากรูปแบบการนำเสนอเช่นนี้เอง ลักษณะการถ่ายทอดเหตุการณ์ผ่านแขกรับเชิญผู้ที่ประทับใจด้วยตัวเองย่อมสร้างความน่าเชื่อถือสมจริงให้แก่รายการ และยังทำให้สามารถถ่ายทอดรายละเอียดในแง่มุมของความรู้สึกผู้เป็นเหยื่อได้อย่างดี ซึ่งจุดนี้เองน่าจะเป็นการสร้างความรู้สึกร่วมของคนดูได้เป็นอย่างดี และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการให้ข้อมูลเรื่องการจัดการกับเหตุการณ์ แต่ก็มีข้อเสียคือ ทำให้ภาพที่สื่อออกมา มีเพียงมุมมองคล้ายกับการมองภาพผ่านกล้องเพียงตัวเดียว ทำให้บางครั้งเกิดข้อจำกัดในการให้รายละเอียดหรือถ่ายทอดความคิดของผู้ที่รวมอยู่ในเหตุการณ์ด้วย เช่นคนร้าย หรือมองไม่เห็นรายละเอียดในบางแง่มุม จึงจะเห็นได้ว่าทางรายการเองก็ได้พยายามไปสัมภาษณ์ผู้ร่วมในเหตุการณ์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ สำหรับบทบาทของพิธีกรในฐานะผู้เล่าเรื่องจะมีลักษณะดูน่าเชื่อถือเนื่องจากเนื้อหาในช่วงที่นำเสนอ นั้นจะเป็นการให้ข้อมูล ข้อคิด ความรู้ และยังสามารถวิเคราะห์เรื่องราวการนำเสนอ

ให้แก่คนดู โดยเฉพาะอย่างยิ่งแขกรับเชิญเองซึ่งเห็นด้วยหรือยอมรับในสิ่งที่พิธีกรพยายามนำเสนอ ซึ่งเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่พิธีกรในการให้ข้อคิดแก่คนดู

2. เวลา (Time)

อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ถึงรูปแบบการจัดโครงสร้างของเวลาและเนื้อหา ซึ่งเป็นอีกสิ่งทีบอกไปถึงสิ่งที่ทางรายการต้องการจะบอกแก่คนดู ว่าให้ความสำคัญกับเรื่องใด พบว่า โครงสร้างของเนื้อหา รายการทั้ง 44 ตอนจะเหมือนกันหมดคือ สามารถแบ่งเป็น 6 ช่วงและมีการลำดับการเล่าเนื้อหาเหมือนกันคือ เริ่มต้นด้วยบทนำ แนะนำประวัติแขกรับเชิญ เล่าเรื่องที่น่าไปสู่เหตุการณ์ เชิญคุยกับเหตุการณ์ (ช่วงเชียด) การเล่าถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ และบทสรุป ซึ่งจากการลำดับเนื้อหาเช่นนี้ถึงแม้จะเป็นโครงสร้างการเล่าเรื่องแบบเริ่มต้นที่ปัจจุบันและย้อนไปในอดีตถึงจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ แต่ในช่วงของเหตุการณ์นั้นจะเป็นไปตามลำดับการเกิดเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่งลักษณะการลำดับเหตุการณ์เช่นนี้เป็นการลำดับเหตุการณ์ตามเวลา (Time Sequence or Chronological Order) คือเริ่มตั้งแต่จุดที่น่าไปสู่เหตุการณ์ จนเหตุการณ์เกิดขึ้นซึ่งเป็นจุดสุดยอดของเรื่องและคลี่คลาย และจบลง ซึ่งรูปแบบการนำเสนอดังกล่าวมีลักษณะเป็นนาฏกรรม (Drama) เป็นการสร้างให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกตื่นเต้น และมีอารมณ์ร่วมไปกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่เพียงแต่โครงสร้างการลำดับเนื้อหาที่มีรูปแบบตายตัว โครงสร้างของเวลาของเนื้อหาในแต่ละช่วงก็คล้ายคลึงกันแทบจะทุกตอนยกเว้นตอน “กินยามาตัวดา-อูโรโททัย” กล่าวคือเนื้อหาทั้งหมดใช้เวลาในช่วงเชียดกับเหตุการณ์หรือช่วงเชียดมากที่สุดอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ช่วงหลังเหตุการณ์ และอันดับสามคือ การเล่าเรื่องที่น่าไปสู่เหตุการณ์ ส่วนเนื้อหาช่วงอื่นๆ ก็จะสลับกันแต่ใช้เวลาใกล้เคียงกันคือ ในช่วงแขกแนะนำประวัติแขกรับเชิญ บทสรุป บทนำ การจัดสรรเวลาเช่นนี้ ย่อมชี้ให้เห็นว่า ช่วงเชียดกับเหตุการณ์หรือช่วงเชียด คือจุดเน้นของรายการ ซึ่งเมื่อคิดเป็นสัดส่วนแล้ว ช่วงเชียดใช้เวลาเฉลี่ยถึงประมาณ 40% ของเวลาทั้งหมด ในขณะที่ช่วงนำไปสู่เหตุการณ์และช่วงหลังเหตุการณ์มีเวลาใกล้เคียงกันคือ เฉลี่ยประมาณ 16-18% โดยเฉพาะในช่วงบทสรุปซึ่งเป็นช่วงที่สรุปถึงข้อคิด ข้อเตือนใจที่จะสื่อแก่ผู้ชมกลับใช้เวลาเพียงประมาณ 10% ของเวลาทั้งหมด ซึ่งหากการจัดสรรเวลามากน้อยหมายถึงว่าสื่อต้องการให้ความสำคัญกับสิ่งใด หรือต้องการให้คนดูรับรู้หรือเห็นความสำคัญกับสิ่งใด การจัดสรรเวลาของเนื้อหาในลักษณะเช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าทางรายการเน้นความตื่นเต้น สนุกสนานของเรื่องราวในช่วงเชียดมากกว่าการเน้นในเรื่องข้อคิด ข้อเตือนใจแก่คนดู ซึ่งจะเห็นได้ชัดจากเนื้อหาที่มีความยาว 2 ตอนจบคือ เชียดถูกข่มขืน-ราตรี และแท็กซี่ชิงทรัพย์-ตุ๊กตา ซึ่งพบว่า เวลาในการออกอากาศที่เพิ่มขึ้นถูกใช้ไปกับเนื้อหาช่วงเชียด ส่วนเนื้อหาช่วงอื่นๆ ยังคงใช้เวลาที่ไม่ต่างจากเนื้อหาที่ออกอากาศตอนเดียวจบเท่าไรนัก อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ทางรายการจะให้เวลากับเนื้อหาในช่วงการข้อคิดในสัดส่วนที่น้อย แต่ทางรายการก็ได้ให้ความสำคัญโดยจะเห็นจากการพูดสอดแทรกข้อคิดในช่วงของเนื้อหาแต่ละช่วงของพิธีกร และการพูดสรุปในลักษณะย้ำเตือนอีกในช่วงท้ายรายการทุกครั้งว่าเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ให้ข้อคิด ข้อเตือนใจอะไรบ้าง ซึ่งรูปแบบ

ลักษณะโครงสร้างการนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวมีลักษณะคล้ายกับการเล่านิทานที่เน้นความเพลิดเพลิน สนุกสนานแต่จะสอดแทรกข้อคิด ข้อเตือนใจ โดยการสรุปในตอนท้ายของนิทานว่า เรื่องนี้สอนให้รู้อะไร

3. การกำหนดช่วงเวลา (Schedule)

สำหรับการกำหนดช่วงเวลา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในแง่ของการกำหนดช่วงเวลาของการพักโฆษณา พบว่า จากเนื้อหาทั้ง 44 ตอน ล้วนมีรูปแบบการกำหนดช่วงเวลาในการพักโฆษณาที่เหมือนกัน คือ มีการพักโฆษณา 3 ครั้ง ซึ่งการพักโฆษณา ครั้งที่ 2 จะอยู่ในช่วงที่เริ่มต้นเข้าสู่เหตุการณ์และการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ โดยเฉพาะในช่วงที่เป็นเหตุการณ์ที่เป็นจุดสุดยอดของรายการ โดยมักจะทิ้งท้ายความน่าติดตามไว้ก่อนจะไปพักโฆษณา ส่วนโฆษณาครั้งที่ 3 จะค้นจังหวะเมื่อเหตุการณ์เริ่มคลี่คลาย จะเห็นได้ว่ารายการเย็บเองได้ใช้วิธีการดังกล่าวในการสร้างความน่าติดตามและตื่นเต้นในช่วงของเหตุการณ์ที่เป็นจุดเน้นของรายการคือ ช่วงเย็บ ซึ่งจะเห็นได้ชัดอย่างยิ่งในเนื้อหาซึ่งมีการออกอากาศสองตอนจบที่ทิ้งท้ายของตอนแรกไว้ที่ช่วงของความตื่นเต้นในระหว่างการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ ซึ่งลักษณะการกำหนดช่วงเวลาการพักโฆษณาเช่นนี้ เหมือนที่ใช้ในละครทางโทรทัศน์เพื่อดึงให้คนติดตามดูต่อ ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นว่ารายการเย็บเองได้ให้ความสำคัญและเน้นถึงความสนุกสนานตื่นเต้น อย่างไรก็ตาม การพักโฆษณาในช่วงที่เหตุการณ์คลี่คลายแล้วมีข้อน่าสังเกตว่าคนดูจะติดตามต่อในช่วงของการสรุปและวิเคราะห์หรือไม่

ผลการสำรวจและประมวลผลกระทบบ้านบวกและลบ

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ชมรายการและเจ้าหน้าที่สำรวจ ในแง่ประโยชน์ การสร้างความวิตกกังวล ตลอดจนการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่คนร้าย สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

1. มีประโยชน์บ้างในแง่การเตือนสติให้ระมัดระวังตัวในการดำเนินชีวิต เช่นทำให้รู้จักสังเกตสิ่งรอบตัวมากขึ้น และคิดคาดการณ์ล่วงหน้าว่าหากเกิดเหตุการณ์ขึ้นจะอย่างไรบ้าง แต่ไม่มากเท่าใดนักในแง่ที่จะทำให้เปลี่ยนการใช้ชีวิต เช่นคนที่ขับรถเร็วก็ยังคงขับรถเร็วอยู่ คนที่กลับบ้านดึกก็ยังคงต้องกลับบ้านดึกเนื่องจากความจำเป็นในการดำเนินชีวิต ซึ่งในแง่ของเจ้าหน้าที่สำรวจเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ในแง่ช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับเบื้องต้นที่จะประชาสัมพันธ์ให้บุคคลระมัดระวังในเชิงป้องกัน อย่างไรก็ตาม สิ่งที่คนดูได้มากที่สุดคือ การได้รู้เรื่องราวว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้างในสังคม และได้รู้เรื่องราวประสบการณ์ของผู้อื่น

2. เรื่องความวิตกกังวล พบว่า จากการที่คนดูรู้สึกว่าจะต้องระมัดระวังมากขึ้นในการดำเนินชีวิต ส่งผลบ้างที่ทำให้เกิดความรู้สึกหวาดระแวง วิตกกังวลที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเอง แต่จะเป็นมากน้อยขึ้นอยู่กับพื้นฐานของบุคคลนั้นๆ กล่าวคือหากใครมีความระมัดระวังอยู่แล้ว หรือเคยมีประสบการณ์ประสบกับภัยที่คล้ายคลึงกับในรายการ บุคคลนั้นก็จะมีเพิ่มความเสี่ยงมากขึ้นจนบางครั้งรู้สึกว่าจะกลายเป็นความวิตกกังวลหวาดระแวง แต่โดยรวมแล้วจะไม่ค่อยมีผลเท่าใดนัก ซึ่งจะเห็นจากการใช้ชีวิตที่ยังคงเหมือนเดิม ไม่ได้เปลี่ยนแปลงแต่ประการใด

3. ในแง่การนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่คนร้าย พบว่า อาจจะมีบ้างที่ทำให้คนดูที่มีเจตนาไม่ดีนำไปลอกเลียนแบบ และกระตุ้นให้คนที่ทำผิดอยู่แล้วคิดค้นวิธีการใหม่ๆ แทนเนื่องจากเห็นว่าวิธีการดังกล่าวถูกเผยแพร่ให้คนทั่วไปได้รู้แล้ว อย่างไรก็ตามในกลุ่มของคนดูเห็นว่า โอกาสที่คนดูรายการน่าจะมีมากกว่า ซึ่งจะเป็นประโยชน์ที่จะได้ข้อมูล ได้รู้เท่าทันเหล่ามิจฉาชีพ ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ตำรวจก็เห็นว่า จริงๆ แล้วรายการเหล่านี้ไม่ค่อยมีผลเท่าไรนัก เนื่องจากคนร้ายมักจะล่าหน้าสื่อ และมักจะชอบลอกเลียนแบบจากภาพยนตร์ต่างประเทศมากกว่า

จากความคิดเห็นดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาของรายการ ไม่ได้มีประโยชน์หรือโทษเด่นชัดนัก อย่างไรก็ตามผลที่เกิดจากรายการจะเห็นว่ามีผลด้านจิตใจมากกว่าการนำไปปฏิบัติ คือทำให้คนดูรู้สึกว่าจะต้องระมัดระวังมากขึ้น แต่มิได้เกิดการปฏิบัติอย่างใด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจเนื่องจากเนื้อหาที่น่าสนใจในรายการมิได้นำเสนอวิธีการที่ชัดเจนในเชิงปฏิบัติแต่อย่างใด จึงนำไปสู่ข้อสงสัยที่ว่า หากผลด้านจิตใจที่รู้สึกว่าจะต้องระมัดระวังถูกกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมิได้มีการนำเสนอทางออกที่ชัดเจน จะนำไปสู่ความวิตกกังวลที่เกินจริงหรือไม่

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า รายงานโทรทัศน์เฉียดได้ทำหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชนในการเตือนภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ในลักษณะของการสะท้อนภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม โดยได้หยิบยกเอาภัยซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในสังคมมานำเสนอ ไม่ว่าจะเป็นภัยอุบัติเหตุ ชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ภัยทางเพศ รวมถึงภัยอื่นๆ หลากหลายประเภท และได้ให้ความสำคัญกับภัยอุบัติเหตุซึ่งเป็นภัยที่คร่าเสียชีวิตคนไทยมากที่สุด ซึ่งไม่เพียงแต่การเตือนถึงภัยประเภทต่างๆ ทางรายการยังได้เสนอแนะวิธีป้องกันและจัดการกับภัยอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม เนื้อหาของการนำเสนอ วิธีการป้องกัน เป็นเพียงการเตือนสติให้ระมัดระวังมากกว่าการให้ความรู้ ทักษะเพื่อนำไปปฏิบัติ ซึ่งแนวทางการนำเสนอเช่นนี้เนื่องจากข้อจำกัดในการนำเสนอสาเหตุของเหตุการณ์อันเนื่องมาจากวิธีการเล่าเรื่องที่ผ่านมุมมองของแขกรับเชิญเป็นส่วนใหญ่ เรื่องที่ถูกเล่าจึงเป็นการถ่ายทอดเหตุการณ์จากจุดยืนของผู้ที่เป็นเหยื่อของเหตุการณ์ ซึ่งบางครั้งอาจทำให้ขาดรายละเอียดบางอย่างของเหตุการณ์ หรือแม้แต่ความคิดของผู้ร่วมเหตุการณ์เช่นคนร้าย ทั้งนี้เนื่องจากเรื่องที่ถูกถ่ายทอดจากมุมมองของคนๆ เดียวข่มขืนอยู่กับพื้นฐานการรับรู้ ความเชื่อทัศนคติ และการเลือกประเด็นที่จะนำเสนอเรื่องราวของบุคคลนั้น ดังนั้นการวิเคราะห์สาเหตุของภัยหรือการนำเสนอข้อมูลในเรื่องวิธีการคนร้ายที่นำไปสู่การนำเสนอวิธีการป้องกันย่อมมีข้อจำกัดในแง่ที่เรื่องราวที่นำเสนออาจไม่ครอบคลุมในทุกแง่มุมของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม การที่นำเสนอข้อมูลวิธีการคนร้ายที่ไม่ชัดเจนนี้เองกลับเป็นผลดีทำให้คนร้ายไม่สามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ได้

และจากรูปแบบของการกำหนดโครงสร้างเนื้อหาและเวลา ตลอดจนการกำหนดช่วงเวลาการพักโฆษณา แสดงให้เห็นว่า รายงานโทรทัศน์เฉียดได้เน้นถึงความสนุกสนานตื่นเต้นของเนื้อหา โดยเฉพาะในช่วงเหตุการณ์การเผชิญหน้ากับภัย ซึ่งเป็นช่วงเนื้อหาที่เป็นจุดสุดยอด (Climax) ที่รายการได้ให้ความสำคัญมากกว่าช่วงของการวิเคราะห์ถึงสาเหตุและวิธีป้องกัน อย่างไรก็ตาม การเน้นช่วงของการเผชิญหน้านี้เอง ทำให้สามารถนำเสนอเนื้อหาในเรื่องของการจัดการกับเหตุการณ์ ได้อย่างละเอียด โดยเฉพาะในแง่ที่เป็นประโยชน์ในการนำเสนอประสบการณ์จริงที่ทำให้แขกรับเชิญรอดพ้นภัยมาได้

ซึ่งทั้งการนำเสนอเนื้อหาและกลวิธีการเล่าเรื่องสอดคล้องกับผลกระทบที่ได้สำรวจจากคนดูและเจ้าหน้าที่สำรวจ ใน 3 ประเด็นคือ ในเรื่องของประโยชน์ในการเตือนภัย การสร้างความวิตกกังวล และการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับคนร้าย พบว่าประโยชน์ที่คนดูได้รับจากการดูรายการเป็นเพียงความรู้สึกในเรื่องที่ต้องระมัดระวังต่อภัยต่างๆ ให้มากขึ้น แต่มิได้นำไปปฏิบัติเพื่อป้องกันแต่อย่างใด และความรู้สึกว่าต้องระมัดระวังนี้เองกลับทำให้เกิดความวิตกกังวลบ้างเล็กน้อยสำหรับบุคคลที่มีความระมัดระวังต่อภัยต่างๆ อยู่แล้ว ซึ่งโดยสรุปแล้วประโยชน์ที่คนดูได้รับส่วนใหญ่จะเป็นเพียงการที่

ได้รับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคม สำหรับในเรื่องการนำเสนอข้อมูลที่จะกลายเป็นประโยชน์แก่คนร้าย นั้น ทั้งในทัศนระของบุคคลและข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ต่างเห็นว่าไม่น่าจะมีผลเท่ากับการเป็นประโยชน์ในการเป็นข้อมูลให้แก่คนคูให้รู้เท่าทันคนร้าย

โดยสรุปแล้วผลการวิเคราะห์ทั้งเนื้อหาและกลวิธีการเล่าเรื่อง แสดงให้เห็นว่ารายการโทรทัศน์ เดียดได้ทำหน้าที่ในการเตือนภัยให้แก่บุคคลในแง่การเตือนสติให้ระมัดระวังอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านรูปแบบการเล่าเรื่องที่เน้นความตื่นเต้น สนุกสนานโดยเฉพาะในช่วงที่แขกรับเชิญเผชิญหน้า กับเหตุการณ์ และจากรูปแบบการเล่าเรื่องที่นำเสนอเรื่องราวผ่านมุมมองของแขกรับเชิญหรือผู้เป็นเหยื่อทำให้ประเด็นปัญหาที่นำเสนอจะเป็นเพียงในบางแง่มุม ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมการแก้ไขปัญหาใน กัยบางประเภท เช่น อาชญากรรม และน้ำหนักของการนำเสนอจะเน้นที่วิธีการจัดการกับเหตุการณ์ เฉพาะหน้าเมื่อประสบภัยมากกว่าการป้องกัน ด้วยรูปแบบการเล่าเรื่องเช่นนี้ทำให้รายการเดียดยังมีข้อ จำกัดในการทำหน้าที่เตือนภัยที่จะเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติเพื่อป้องกันให้ได้ผลอย่างแท้จริง

ข้อจำกัดในงานวิจัย

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยมีโอกาสดูรายการหรือไม่เคยดูรายการเดียดมาก่อน การให้สัมภาษณ์จึงเป็นเพียงทัศนระของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่อรายการประเภทนำเสนอเรื่องราวที่ เกี่ยวกับอาชญากรรมเท่านั้น
2. เนื่องจากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมรายการหรือกลุ่มตัวอย่างในปี 2540 แต่ข้อมูลที่วิเคราะห์ใน รายการเป็นเนื้อหาในปี 2538 ดังนั้น ทัศนระต่างๆ อาจคลาดเคลื่อนหรือแปรเปลี่ยนไปตามสภาพ แวดล้อมที่เปลี่ยนไป นอกจากนี้ ผู้ชมรายการอาจจะไม่ดูรายการตั้งแต่เริ่มต้นในปี 2538 ซึ่งผู้วิจัยพบว่า เนื้อหารายการในปี 2538, 2539, และ 2540 มีการเปลี่ยนแปลงของเนื้อหา และการนำเสนอคือ กัยที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องใกล้ตัวเกี่ยวกับอุบัติเหตุมากขึ้น และมากกว่าเรื่องราวของอาชญากรรม นอกจากนี้ ได้มีการ ปรับปรุงการนำเสนอเนื้อหาในประเด็นต่างๆ ที่ชัดเจนมากขึ้น
3. จำนวนของกลุ่มตัวอย่างไม่เพียงพอแก่การเป็นตัวแทนของประชากรที่ชมรายการเดียด จึง ได้เพียงความคิดเห็นจากคนบางกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหารายการในปีต่อๆ มาของการผลิต คือ ในปี 2539 และ 2540 เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงเพราะเนื่องจากสภาพแวดล้อม ปัญหาทางสังคมที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2540 ซึ่งเกิดสถานการณ์เศรษฐกิจที่แย่ จนเกิดสภาวะว่างงานของประชาชนนับแสน ปัญหาอาชญากรรมและการฆ่าตัวตายอาจเพิ่มมากขึ้น และน่าเป็นห่วงมากกว่าปัญหาอุบัติเหตุ
2. งานวิจัยชิ้นนี้เป็นเพียงการศึกษาเนื้อหารายการ และประมวลผลความคิดเห็นของผู้รับสารในด้านผลกระทบ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเนื้อหาของรายการเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้อกับปัญหาทางสังคม จึงควรมีการสอบถามทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องและดูแลในแต่ละด้าน เช่น นักมนุษยวิทยาและสังคมวิทยา หรือสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัปัญหาและภัยที่นำเสนอในรายการ
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหารายการในลักษณะเดือนกัษที่มีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกันจากรายการโทรทัศน์อื่นๆ